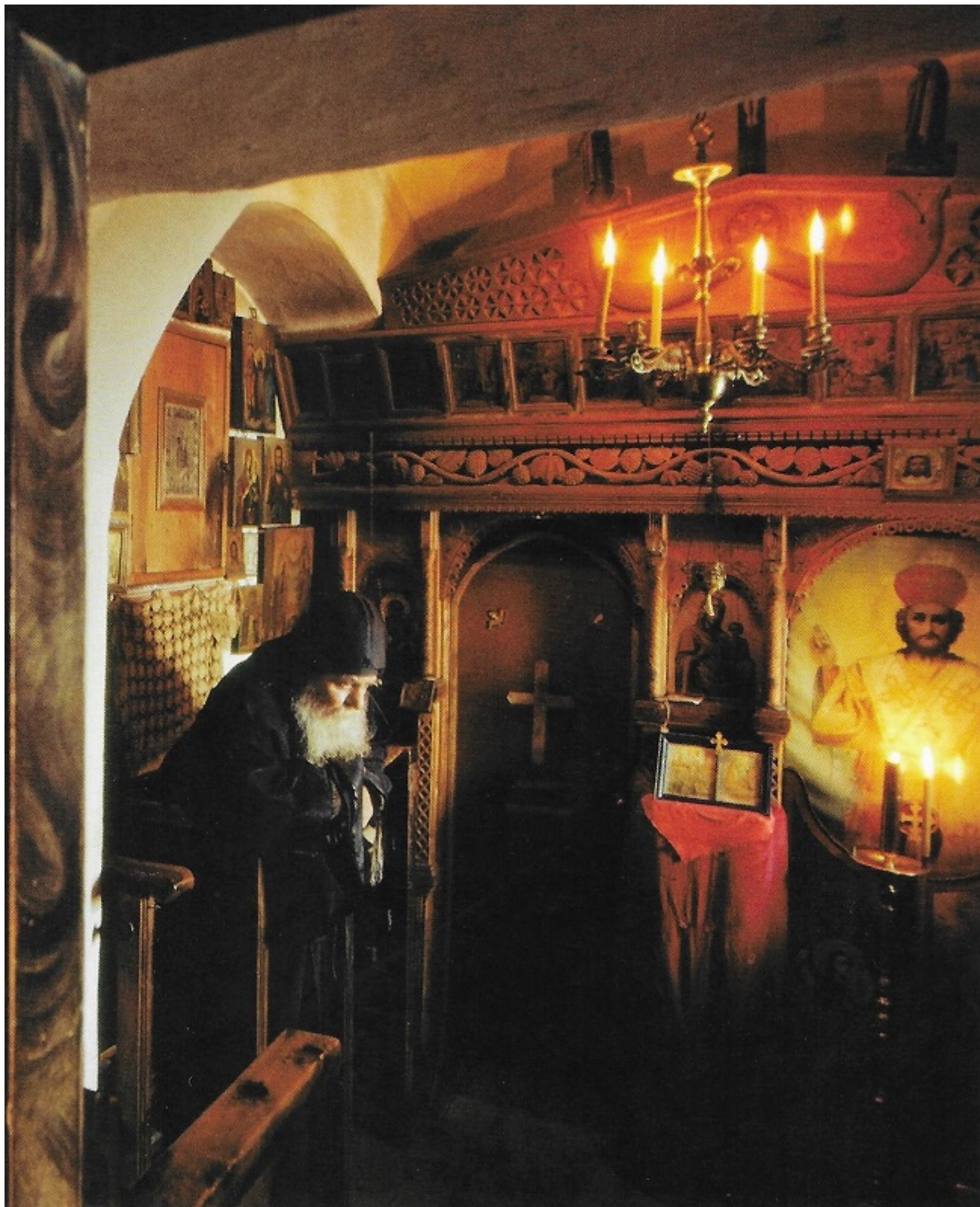


20/06/2023

«Ετοιμάζω τόν λόγον»

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης](#)



Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ΄

Ρώτησαν ἓνα γέροντα μοναχό. -Ἐσύ, τώρα τί κάνεις ἐδῶ, ὁλομόναχος στή σκήτη σου, τόσα χρόνια; -Καί ὁ μοναχός ἀπάντησε. -Ἐτοιμάζω τόν λόγον. -Ποιόν λόγον, τοῦ εἶπαν. -Τόν λόγο πού θά πῶ στόν Χριστό ἐνώπιόν Του κατά τήν κρίσιν, στήν Δευτέρα Παρουσία Του.

Ὅποια ἀπόκριση! Ὅποια φράση! «Ἐτοιμάζω τόν λόγον»! Μιά ὁλάκερη ζωή προετοιμασίας, ἐτοιμασίας γιά ἐκείνη τήν ἡμέρα. Μιά ὁλάκερη ζωή στήν ἄσκησι, στή νηστεία, στήν ἐγκράτεια, στή μάχη κατά τοῦ διαβόλου, στήν ἀδιάλειπτη προσευχή, στήν ἀφοσίωσι στό Θεό. Ἐτοιμασία, προετοιμασία γιά Ἐκείνη τήν ἡμέρα. Ἡμέρα, γιά τήν ὁποία εἶπε ὁ Χριστός «οὐδεὶς οἶδεν, οὐδέ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μή ὁ πατήρ μου μόνος» (Ματθ. 24,36). Πρόκειται γιά τήν πραγμάτωσι τῆς ἰκεσίας «καί καλήν ἀπολογίαν, τήν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ».

Εἶναι ἀληθές, ὅτι στό 7ο ἄρθρο τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως ὁμολογοῦμεν, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός πάλιν ἐρχόμενος μετὰ δόξης θέλει κρίνει ζῶντας καί νεκρούς. Ἦτοι: «Καί πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρίναι ζῶντας καί νεκρούς, οὗ τῆς Βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος».

Μέ τό ἄρθρο αὐτό τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως ὁμολογοῦμε τήν πίστι μας στή Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ κατά τήν ὁποίαν θέλει κρίναι ὁ Χριστός ζῶντας καί νεκρούς ὡς Δικαιοκρίτης, ὡς ὠρισμένος ὑπό τοῦ Θεοῦ – Πατρός, κριτῆς ζώντων καί νεκρῶν καί ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων θέλει ἀποδώσει λόγον τῶν ἔργων του. Διακηρύττει ὁ Κύριος: «Λέγω δέ ὑμῖν ὅτι πᾶν ρῆμα ἀργόν ὃ ἐάν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως» (Ματθ. 12,36). Τῷ ὄντι, ὁ κόσμος εἶναι πεπερασμένος. Κάποτε ἔγινε ἡ ἀρχή, κάποτε θά ἔλθῃ καί τό τέλος. Καί μετὰ ἔχουμε τήν μετὰ τήν ἱστορία τοῦ κόσμου, μία ἄλλη κατάστασι, τήν αἰωνιότητα. Κατά τήν Δευτέρα δέ Ἑλευσή Του, τότε, δέν θά ἔλθῃ ὁ Χριστός, ὅπως τήν πρώτη φορά, ταπεινός, ἀφανής, ὡς Νήπιον ἐν τῇ φάτνῃ, ἀλλ' ὡς πανένδοξος καί λαμπρότατος, ὡς Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων καί ὡς ὁ Ἀδέκαστος Κριτής τῆς Οἰκουμένης, ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Συγκεκριμένα γράφει τό Ἱερό Εὐαγγέλιο: «Ὅταν δέ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καί πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ καί συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τά ἔθνη» (Ματθ. 25, 31-32). Καί ὁ ἱερός ὕμνογράφος τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀπόκρεω γράφει πολύ χαρακτηριστικά: «Ἠχήσουσι σάλπιγγες καί κενωθήσονται τάφοι καί ἐξαναστήσεται τῶν ἀνθρώπων

τρέμουσα φύσις ἅπασα» (Προσόμοια Ἑσπερινοῦ).

Καί ἔπειτα ἀναφέρει τό Εὐαγγέλιο: «Καί ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ’ ἀλλήλων ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τά πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων καί στήσει τά μέν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τά δέ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου» (Ματθ. 25, 32-34). Καί στή συνέχεια ἀναγράφει γιὰ τοὺς ἐξ εὐωνύμων: «Πορεύεσθε ἀπ’ ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τό πῦρ τό αἰώνιον τό ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καί τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ» (Ματθ. 25,41). Ἐνώπιόν μας ὁ Παράδεισος καί ἡ Κόλαση, οἱ δύο αὐτές πραγματικότητες. Καί τό ἱερὸ κείμενο παραθέτει ἀκόμη καί τά ἴδια τά λόγια τοῦ Ἀδεκάστου καί Ἀλαθήτου Χριστοῦ στό φοβερό ἐκεῖνο Βῆμα Του.

Ἀκριβὴς εἶναι ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν ἔνδοξη Παρουσία Του καί τὴν Τελικὴ Κρίση καί στήν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία Του, ὅπου λέγει ὁ Χριστός ὅτι: «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ’ ὁ ποιῶν τό θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καί τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καί τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καί τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ’ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν» (Ματθ. 7, 21-23).

Ἐδῶ ὁ Χριστός κάμνει λόγον γιὰ τὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, γιὰ εἴσοδο σ’ αὐτή, γιὰ τό θέλημα τοῦ Πατρὸς, γιὰ ἐκείνη τὴν ἡμέρα, γιὰ δίκαιη κρίση.

Γι’ αὐτὴ τὴν μοναδικὴ Ἡμέρα, τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως ὁμιλεῖ καί στίς Παραβολές Του: Στὴν Παραβολὴ τῶν ζιζανίων (Ματθ. 13, 24-30), στὴν Παραβολὴ τῆς σαγῆνης (Ματθ. 13, 47-50), στὴν Παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων (Ματθ. 25, 1-13), στὴν Παραβολὴ τῶν Ταλάντων (Ματθ. 18, 23-35), στὴν Παραβολὴ τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος (Ματθ. 20, 1-16) καί στὴν Παραβολὴ τῶν βασιλικῶν γάμων (Ματθ. 22, 1-14).

*

Ἐπειτα, «ἐτοιμάζω τὸν λόγον» σημαίνει ἔχω μνήμη θανάτου. Αὐτὴ τὴν μνήμη, τοὔτέστιν τὴν ἐνθύμησιν πού τυγχάνει λίαν οἰκοδομητικὴ γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ πιστοῦ. Στὴ Σοφία Σειράχ ὑπάρχει ἡ καταπληκτικὴ φράση: «Μιμνήσκου τά ἔσχατά σου καί εἰς τὸν αἰῶνα οὐχ ἁμαρτήσεις» (Σοφ. Σειρ. 7,36). Ἀλλὰ καί στὴν «Κλίμακα» ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης γράφει: «Ὡσπερ πασῶν τροφῶν ὁ ἄρτος ἀναγκαιότατος, οὕτω πασῶν ἐργασιῶν ἡ τοῦ θανάτου ἔννοια» (Λόγος ΣΤ’). «Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν συνείδησιν ὅτι εἶναι θνητός, ὅτι ἰσχύει τό Ψαλμικόν, «ὥσεί

χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ, ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ», πῶς νὰ μὴν ἔχει αὐτοσυγκράτηση καὶ συστολή ἀλλὰ καὶ ἀπέχθεια ἔναντι τῆς ἁμαρτίας; Ἡ μνήμη θανάτου φέρει τὴν συνεχῆ ἐτοιμασία γιὰ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου ἀλλὰ καὶ τὴν μετὰ θάνατο ζωὴ ἐν οὐρανῷ. Λέγει ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ὅτι «καλύτερος δάσκαλος δέν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν θάνατον». Ἄλλωστε περιεχόμενο τῆς ὅλης χριστιανικῆς ζωῆς εἶναι καὶ ὁ ἐσχατολογικὸς στοχασμὸς καὶ προσανατολισμὸς, καθ' ὅτι ἡ μέλλουσα καὶ ἀναμενόμενη, ὄχι φαντασιοπληξία ἀλλὰ πραγματικότητα, βιώνεται ὡς πνευματικὴ πρόγευση ἀπὸ τὴν παροῦσα ζωὴ.

*

«Ἐτοιμάζω τὸν λόγον» σημαίνει ἀκόμη ὅτι ζῶ σέ ἐγρήγορση. Ἐδῶ κατὰ κυριολεξίαν ἐφαρμόζεται, ὁ τοῦ Κυρίου λόγος, «γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε» (Μαρκ. 14,38) ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀπ. Παύλου ἡ προτροπὴ πρὸς τὸν μαθητὴ τοῦ τὸν Τιμόθεο: «Σὺ δέ νῆφε ἐν πᾶσι» (Β' Τιμοθ., 4,5). Ὁ πιστὸς δέν ὑπνώττει πνευματικῶς, δέν ραθυμεῖ ἀλλὰ σκέπτεται καὶ μέ τὴν ὅλη του συμπεριφορὰ βρίσκεται σέ «ἐτοιμασία λόγου», τὸν συνέχει «ἡ ἡμέρα ἐκείνη», ἡ θέσις τοῦ ἀπέναντι στὸν Δικαιοκρίτη, στὸ «Λογοθέσιον», ἡ ἀπολογία τῶν πράξεων τοῦ ὅταν «βίβλοι ἀνοιγῇσονται» καὶ «φανερωθῇσονται πράξεις».

Πραγματικά, οἱ λαμπάδες σβήνουν τοῦ ἐλαίου ἐξαντληθέντος καὶ ἐπέρχεται ὁ πνευματικὸς θάνατος τοῦ ἀμελοῦντος καὶ ραθυμοῦντος τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος. Γι' αὐτὸ ἄσβεστη ὀφείλουμε νὰ κρατήσουμε μέ ἐγρήγορση, νήψη καὶ προθυμία, τὴν λαμπάδα τοῦ πνευματικοῦ μας βίου, ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Καθ' ὅτι, ὅλοι μας πορευόμαστε, μετακινούμεθα ἀπὸ τὴν σκιά αὐτῆς τῆς ζωῆς πρὸς τὴν ἄλλη, τὴν μεταθανάτια ζωὴ. Καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητο τό γεγονὸς κατὰ τὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου διδασκαλία ὅτι τό ἀνθρώπινο σῶμα θάπτεται στή γῆ, σπείρεται ἐν φθορᾷ, ὡστόσο ἀνίσταται ἄφθαρτον, δηλαδή σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ γιὰ νὰ ἐγερθεῖ ἐνδόξως, θάπτεται ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἀναβλαστάνει ἐν δυνάμει. Γράφει ὁ Ἀπ. Παῦλος: «Δεῖ γάρ τό φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τό θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν» (Α' Κορ. 15,53).

*

«Ἐτοιμάζω τὸν λόγον» σημαίνει προετοιμασία μέ αὐτογνωσία. Καθημερινὸ βίωμα τό «γνῶθι σεαυτὸν», ἡ ἐξέταση τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου σέ βάθος στά «κρυπτὰ τῆς καρδίας». Ἔτσι θὰ γίνῃ ἡ ἀπάρνησις τοῦ «ἐν τῇ ἁμαρτία νοός» καὶ τοῦ ὅλου ἁμαρτωλοῦ περιεχομένου τῆς προσωπικότητος καὶ συνάμα θὰ ἐγκαθιδρυθεῖ θεία γνῶσις καὶ λαμπρότητα ψυχῆς. Ὁ πιστὸς τότε ἐτοιμαζόμενος καθ' ἡμέραν γιὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου θὰ ἔχει «ἄλλον νοῦν» καὶ «ἄλλους ὀφθαλμούς, ἐνδότερους τῶν ὀφθαλμῶν τούτων», καθ' ὅτι πλέον «πνεῦμα Θεοῦ θὰ κοινωνεῖ»

στή ψυχή του.

*

«Ἐτοιμάζω τόν λόγον» σημαίνει διαρκῆς μετάνοια. Δηλαδή, μέ τήν ἐξαγόρευση τῶν λογισμῶν, τήν συντριβή στό Ἱ. Μυστήριον τῆς Ἑξομολογήσεως καί Μετανοίας, αὐτός πού «ἐτοιμάζει λόγον» «ἀπεκδύεται τόν παλαιόν ἄνθρωπον... καί ἐνδύεται τόν νέον» (Κολ. 3, 9-10). Ἀποθνήσκει μετά τοῦ Χριστοῦ ὡς πρός τόν κόσμον τῆς ἁμαρτίας καί συσταυροῦται καί συνθάπτεται ἀλλά καί ὁρᾷ τόν Ἀναστάντα. Ἀγωνιζόμενος ἡμέραν τε καί νύκτα γίνεται πλέον «δοχεῖον» καί «πλῆκτρον» τοῦ Πνεύματος. Ἄλλωστε ἡ μετάνοια εἶναι ἕνας ἀτέλειωτος δρόμος καί ἰσχύει μέχρι νά κλείσουμε τοὺς χοϊκοὺς τούτους ὀφθαλμούς. Καί μόνον διά τῆς μετανοίας, ὅταν ἡ ψυχή καθαρθεῖ, τότε ὁ πιστός θᾶναι ὁ ὁρῶν, ὁ «βλέπων», ὅπως ἦταν ὁ προφήτης τῆς Π. Διαθήκης, ὁ «ἐπόπτης τῆς θείας μεγαλειότητος» (Β' Πέτρ. 1,16) καθ' ὅτι «οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ τόν Θεόν ὁψονται» (Ματθ. 5,8).

*

«Ἐτοιμάζω τόν λόγον» σημαίνει τήρηση τῶν ἐντολῶν. Πρόκειται γιά τήν σύζευξη θεωρίας καί πράξεως. Δέν ἀρκεῖ μόνον ἡ γνώση τῶν θείων ἐντολῶν ἀλλά εἶναι καί τό ἐπόμενο ἀγωνιστικό στάδιο τῆς φυλάξεως καί τηρήσεως αὐτῶν. «Γνωστικός καί πρακτικός ὑπῆντησαν ἀλλήλους, μέσος δέ ἀμφοτέρων εἰστήκει ὁ Κύριος», θά μᾶς πεῖ ὁ ἀσκητικός πατήρ Εὐάγριος ὁ Ποντικός καί ὁ ἅγιος Μάξιμος θά ὑπογραμμίσει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι «ὁ μετά πράξεως γινώσκων καί μετά γνώσεως πράττων».

Τήρηση ὅλων τῶν ἐντολῶν καί τῶν δυσκόλων, γιατί ἐκεῖ δοκιμάζεται ἡ συνείδηση, ἡ ποιότητα τῆς πίστεως. Ἐκεῖ ἐδράζεται ἡ δύναμη τῆς ψυχῆς καί ἡ ἀξία τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ γιατί τελικά «ὁ ἔχων ἀγάπην ἐν Χριστῷ ποιησάτω τά τοῦ Χριστοῦ παραγγέλματα» (Κλήμης Ρώμης).

*

«Ἐτοιμάζω τόν λόγον» σημαίνει ζῶσα λατρεία τοῦ Θεοῦ. Μέ τήν προσευχή, τόν ἐκκλησιασμό, τήν συμμετοχή στή Θεία Μετάληψη. Στήν ἀδιάλειπτη προσευχή ἐτοιμάζεται ὁ λόγος, γιατί ἐκεῖ λέγει ὁ πιστός τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με τόν ἁμαρτωλόν», στό νάό τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἐκκλησιάζεται, καίει τό θυμιατήρι τῆς καρδιάς του καί εἰρηνεύει, στήν εὐχαριστιακή σύναξη ὅπου μεταλαμβάνει τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καί «κοινωνεῖ Χριστόν» καί προγεύεται τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν καί ἀναφωνεῖ «Μνήσθητί μου Κύριε ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου».

*

Ἀπ' ὅλα τὰ παραπάνω συμπεραίνουμε πόση βαρύτητα ἔχει ἡ φράση τήν ὁποία ἐπανειλημμένως ὡς ἐπωδό, βρίσκουμε σχεδόν σ' ὅλη τήν ὑμνογραφία τῆς Ἐκκλησίας. Πρόκειται γιά τήν φράση: «Σωτηρία τῆς ψυχῆς». Γι' αὐτό ἀκριβῶς παλαίμεν μέ τόν ἀντίδικον καί ἀγωνιζόμεθα «τόν καλόν ἀγῶνα τῆς Πίστεως». «Κυττάξτε τήν ψυχή σας» εἶναι ἡ σωστή συμβουλή καί γνώριζε ὅτι ὁ Παράδεισος εἶναι πλέον ἀνοικτός καί περιμένει.

Λοιπόν, «Ἐτοίμη ἡ καρδιά μου, ὁ Θεός, ἐτοίμη ἡ καρδιά μου, ἄσομαι καί ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου» (Ψαλμ. 107,1) ὅτι «ἐτοιμάζω τόν λόγον».